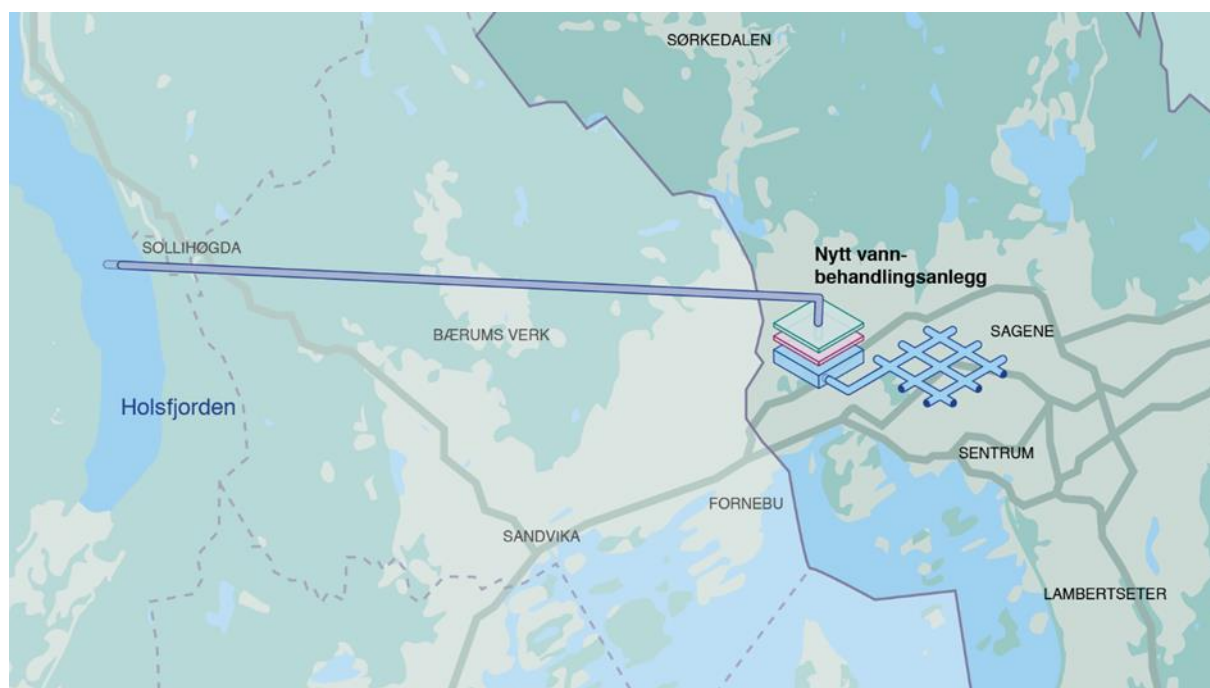

50-X-RAP-547

Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune

Ny vannforsyning Oslo

Dato: 20.05.2019

Versjon: 2.0

RAPPORT

Oppdrag	Ny vannforsyning Oslo	Dokumentkode	50-X-RAP-547
Emne	Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Tilgjengelighet	ÅPEN
Oppdragsgiver	Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten	Oppdragsleder	Lars Hjernstad
Kontaktperson	Lars Hem	Utarbeidet av	Jørgen Langgård

REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV
2.0	20.05.2019	Supplering uttalelse LB03, pkt. 8	Vegard Meland	Lars Hjernstad	Lars Hem
1.0	08.04.2019	Til Lier kommune	Jørgen Langgård	Lars Hjernstad	Lars Hem

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	3 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

1 Bakgrunn og hensikt

Planutvalget i Lier kommune vedtok 29. januar 2019 i henhold til plan- og bygningslovens § 12-10 å legge forslag til reguleringsplan med konsekvensutredning for Ny vannforsyning Oslo ut på høring og offentlig ettersyn. Høring og offentlig ettersyn ble kunngjort 1. februar 2019. Frist for uttalelser ble satt til 21. mars 2019.

Hensikten med denne rapporten er å gi en oversikt over hvilke uttalelser som er mottatt til høring og offentlig ettersyn av planforslaget. I kapittel 2 gis det en overordnet oversikt over hvilke aktører som har uttalt seg. I kapittel 3 er det gitt sammendrag av og kommentarer til hver enkelt uttalelse. Kommentarene inkluderer i hvilken grad uttalelsen er hensyntatt i planarbeidet og i planforslaget.

Uttalelsene er i påfølgende gjennomgang behandlet på følgende måte: Der uttalelsen har medført endringer i planforslaget bemerkes «uttalelsen tas til følge». Der uttalelsen ikke er hensyntatt, for eksempel fordi forholdet allerede er innarbeidet eller er vurdert som mindre relevant, bemerkes at «uttalelsen tas til orientering».

I denne rapporten er kun uttalelser som omhandler Lier kommune referert. Uttalelser som omhandler andre kommuner er referert i tilsvarende rapporter for Hole, Bærum og Oslo kommuner.

2 Mottatte uttalelser

Kommunale instanser og foretak	Nr.	Datert
VIVA IKS	LA01	Udatert

Statlige og regionale instanser og foretak	Nr.	Datert
Buskerud fylkeskommune	LB01	21.03.2019
Direktoratet for mineralforvaltning	LB02	14.03.2019
Fylkesmannen i Oslo og Viken	LB03	21.03.2019
Mattilsynet	LB04	19.03.2019
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	LB05	21.03.2019
Statens vegvesen, Region sør	LB06	27.02.2019

Interesseorganisasjoner	Nr.	Datert
-	-	-

Privatpersoner og private foretak	Nr.	Datert
Franzefoss Pukk AS	LD01	21.03.2019
Glitre Energi Nett AS	LD02	01.02.2019
Åsland Pukkverk AS	LD03	18.03.2019

Sammendrag av og kommentarer til uttalelsene er gitt i kapittel 3.

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	4 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

3 Sammendrag og kommentarer

3.1 Kommunale instanser og foretak

A	SAMMENDRAG	FORSLAGSSTILLERS KOMMENTARER
LA01	VIVA IKS (Vestviken interkommunale vei, vann og avløpsselskap)	
1	<p>VIVA IKS skriver i sin uttalelse at de har gjennomført en utredning av samlet avløpsrensaneanlegg for Lier kommune. I utredningen er det vurdert blant annet langsiktig behov for rensaneanlegg, størrelse og plassering. Det er i denne sammenheng naturlig å se på alternative løsninger for avløpsrensing for Sylling.</p> <p>Vannet fra rensaneanlegget føres etter rensing ut i infiltrasjonsgrøfter som ligger nedstrøms rensaneanlegget. Det har siden oppstart vært problemer med disse. Et infiltrasjonsbasseng ble anlagt i 2012, og det har også blitt gjennomført flere tiltak. Problemer med rensaneanlegget gir utfordringer i form av lukt og vannutslag for bebyggelsen i nærheten. Det er behov for ytterligere tiltak. Et av alternativene i avløpsplanen for Lier er ny utslippssøknad for å slippe ut rensset/UV-behandlet avløpsvann i Holsfjorden. Det jobbes nå med en revisjon av avløpsplanen, hvor dette fortsatt er et alternativ.</p>	<p>Uttalelsen tas til orientering. Forslagsstiller har i brev datert 30. november 2016 uttalt seg til søknad om nytt utslippspunkt og ny utslippstiltatelse for Sylling rensaneanlegg. Forslagsstiller stiller seg negativ til alle tiltak som vil eller kan ha negativ påvirkning på vannkvaliteten i Holsfjorden.</p>

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	5 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

3.2 Statlige og regionale instanser og foretak

B	SAMMENDRAG	FORSLAGSSTILLERS KOMMENTARER
LB01	Buskerud fylkeskommune, Fylkeskonservator	
1	<p>Buskerud fylkeskommune skriver i sin uttalelse at det er foretatt arkeologiske registreringer i planområdet, og det vises til arkeologisk rapport. Det er påvist to steinalderlokaliteter, hvorav den ene (ID 246709) vil bli direkte berørt av et midlertidig anleggsområde. Riksantikvar- en finner etter en samlet vurdering av reguleringsplanen for ny vannforsyning kan godkjennes, under forutsetning at det først foretas en arkeologisk utgravning av det berørte kulturminnet før oppstart. Utgravning må bekostes av forslagsstiller/tiltakshaver, jf. kulturminnelovens § 10, og er estimert til kr 675 000,-.</p>	Uttalelsen tas til følge.
2	<p>Kulturminnet (ID 246709) skal merkes som bestemmelsesområde # 7 i plankart og gis tilhørende planbestemmelse: <i>Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen skal det foretas arkeologisk utgravning av den berørte automatisk fredete steinalderlokaliteten, ID 24 6709, som er markert som bestemmelsesområde #7 i plankartet. Det skal tas kontakt med Buskerud fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske granskningen kan fastsettes.</i></p> <p>Dispensasjon fra automatisk fredning forutsetter nevnte endringer, annet vil normalt utløse innsigelse.</p>	Automatisk fredet kulturminne (ID 246709) markeres som bestemmelsesområde i plankart og tilhørende planbestemmelse etableres i § 4-4, bokstav d.
3	Vedtak av arkeologisk granskning, inkludert endelige kostnader og avgrensning, kan først skje etter vedtak	Forslagsstiller vil ta kontakt med Fylkeskonservator for avtale om utgravning umiddelbart etter vedtak av

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	6 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

	<p>av reguleringsplanen. Det er ønskelig med varsel i god tid. Kostnader på kr 194 389,- for utførte arkeologiske registreringer vil bli fakturert forslagsstiller/tiltakshaver, jf. kulturminnelovens § 10.</p>	<p>reguleringsplan. Forslagsstiller vil dekke kostnader og ønsker utgravning sommeren 2019.</p>
4	<p>Fylkeskonservator ser positivt på at det SEFRAK-registrerte våningshuset på Vefsrud er markert som LNF-område i plankart.</p>	<p>Uttalelsen tas til orientering.</p>
LB02	Direktoratet for mineralforvaltning	
1	<p>Direktoratet for mineralforvaltning skriver i sin uttalelse at de i hovedsak konsentrerer seg om byggeråstoffressurs i forekomsten med nasjonal betydning på Steinskogen i Bærum kommune.</p>	<p>Uttalelsen tas til orientering.</p>
2	<p>Det fremstår som om det har vært en betydelig dialog med tiltakshaver på Steinskogen, og det ligger i forutsetningen og planbestemmelsene at det skal kunne opprettholdes ordinær drift og utnyttelse av ressursen. Direktoratet forutsetter at etablering av ny vannforsyning ikke er til hinder for å utnytte gjenværende ressurser på Steinskogen. Planforslaget drøfter hensiktsmessig utnyttelse av overskuddsmasser i tilstrekkelig grad, og direktoratet har ingen merknader til dette.</p>	<p>Forholdet berører ikke Lier kommune.</p>
3	<p>Planforslaget berører det mulig framtidige uttaksområdet Kjaglidalen (Bærum), som av NGU er vurdert å ha lokal betydning som byggeråstoffressurs. Det må gjøres en vurdering av om tiltaket vil være til hinder for utnyttelse av denne forekomsten, selv om det i dette området vil ligge dypt. Det er kommunen som beslutter om en forekomst av lokal betydning skal være tilgjengelig i framtiden, og det må foreligge et beslutningsgrunnlag. Direktoratet savner en</p>	<p>Forholdet berører ikke Lier kommune.</p>

	begrunnelse for hvorfor forekomsten i Kjaglidalen ikke er omtalt.	
4	Flere av bergartene i Oslofeltet har ofte gode mekaniske egenskaper for utnyttelse som byggeråstoff. Dersom det lar seg gjøre å sikre utnyttelse av overskuddsmasser, kan dette avlaste press på eksisterende uttak og være en hensiktsmessig og helhetlig forvaltning.	Forholdet berører ikke Lier kommune.
5	Bruk av tunnelboremaskin med drift fra Vefsrud og Huseby vil medføre bortfall av tverrslag på Steinskogen, noe som i mindre grad vil påvirke eksisterende forekomster av mineralske ressurser. Det vil imidlertid være mindre fordelaktig med hensyn på utnyttelse av overskuddsmasser. Det anbefales at det gjøres en vurdering av mulighet for utnyttelse av overskuddsmasser fra drift med tunnelboremaskin. Denne typen masser vil ha behov for areal til permanent og midlertidig deponering.	Det er i planforslaget redegjort for estimert masseoverskudd og foreslått håndtering av dette i Lier kommune. Planforslaget inneholder to områder i nærhet av tunnelpåhugget avsatt til permanent plassering av overskuddsmasser.
LB03	Fylkesmannen i Oslo og Viken	
1	Fylkesmannen i Oslo og Viken skriver i sin uttalelse at de ikke har noen vesentlige innvendinger til vurderinger av konsekvenser for naturmangfold, landskap og friluftsliv. Virkninger for landskap som følge av foreslåtte massedeponier kunne være bedre visualisert gjennom terrengmodeller og snitt.	Uttalelsen tas til orientering. Tiltaket er prosjektert og visualisert i 3D som etter forslagsstillers vurdering er tilfredsstillende for å fatte beslutning.
2	Det er generelt viktig at tiltaket ikke medfører uheldig, forurenset avrenning til Holsfjorden, spesielt under anleggsfase. I henhold til vannforskriftens § 4 skal overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på minst god økologisk og minst god kjemisk tilstand. Etter vannforskriftens § 12 kan ikke nye tiltak/aktivitet tillates i en vannforekomst som ikke vil nå miljømål om god tilstand eller som vil	§ 2-1-1, bokstav c er utvidet med krav til overvåkning av vannkvalitet. En foreløpig, overordnet miljøoppfølgingsplan følger planforslaget og vil bli detaljert i videre planleggingsarbeid.

	forringe tilstanden, med mindre visse vilkår er oppfylt. Det er derfor spesielt viktig at avrenning og belastning på vannområdene unngås. Da avrenning fra tunnelanlegg ofte forårsaker forurensning anbefaler vi at det innføres planbestemmelser med krav om overvåkning og oppfølging av dette, jf., plan- og bygningslovens § 12-7, punkt 12.	
3	Det vil være behov for en egen utslippstillatelse etter forurensningsloven for oppsamling, rensing og utslipp av tunneldrivevann og deponiavrenning.	Forslagsstiller vil søke utslippstillatelse etter forurensningsloven når tilstrekkelig prosjektering er utført.
4	Kommunen bes innarbeide gode rutiner for varsling av beboere om blant annet støy, vibrasjoner og rystelser. Det legges til grunn at anleggsarbeidet holder seg innenfor gjeldende grenseverdier.	§ 2-1-1, bokstav d stiller krav til plan for varsling og informasjon.
5	Kommunen bes vurdere planbestemmelser som begrenser tid og dager for anleggsarbeid. Det bør legges restriksjoner på kvelds- og nattarbeid, og det bør vurderes om det skal tillates helgearbeid i de særlig utsatte områdene.	Forslagsstillers vurdering er at det ikke er nødvendig å legge begrensninger for anleggsarbeid utover lover og regler, da tiltaket i Lier ikke har noen fastboende naboer.
6	Hensynet til å unngå spredning av fremmede arter fra Holsfjorden til andre vassdrag i forbindelse med prøve- og driftsfase må vektlegges og utslipp av vann til andre vassdrag uten at det er nøytralisert må unngås.	For å sikre at arter eller smittestoffer ikke overføres fra Holsfjorden til vassdrag rundt Indre Oslofjord har VAV en strategi i tre trinn: <ul style="list-style-type: none"> • Overvåkning av hvilke arter som finnes • Kvalitativ og kvantitativ kontroll av ulike strømmer fra anlegget som kan tilføres Indre Oslofjord • Installasjon av utstyr for desinfeksjon med klor Når det skal søkes om utslippstillatelse for vann basert på råvann fra Holsfjorden til Indre Oslofjord vil VAV kontakte Mattilsynet for å avklare om det på det tidspunktet, ut fra den kunnskapen en da har, vil være

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	9 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

		nødvendig å klore vannet og i så fall hvilke doser som er nødvendig.
7	Når deponier skal påføres vekstmasse blir det også viktig å hindre etablering av fremmede arter.	§ 2-1-1, bokstav c stiller krav til miljøoppfølgingsplan, hvor tiltak for å begrense spredning av fremmede plantearter vil bli omtalt. En foreløpig, overordnet miljøoppfølgingsplan følger planforslaget og vil bli detaljert i videre planleggingsarbeid. Det er kun forutsatt bruk av stedlig vekstmasse.
8	Overskuddsmasser fra tunneldriving er å regne som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 32. Det er krav til at produsent sørger for at avfallet blir bragt til lovlig avfallsanlegg eller gjenvinnes. Det vises i den forbindelsen vises det til Miljødirektoratets avslag i desember 2018 til søknaden fra Statens vegvesen om plassering av sprengstein i Nordlandsdalen i Hole kommune vedrørende utbygging av E16 Bjørum–Skaret. FM mener denne saken er sammenlignbar.	<p>Forslagsstiller merker seg Fylkesmannens definisjon av næringsavfall. Vi erfarer også at Miljødirektoratet deler denne oppfatningen, og at praksis i den siste tiden har vært å definert rene overskuddsmasser fra tunnelprosjekter som næringsavfall (jf. MD faktaark M-1243/2018). Tiltakshaver er imidlertid i tvil om masser fra bygging av en overføringstunnel for vann faller under denne definisjonen. Det er etter tiltakshavers syn i alle fall vanskelig å finne grunnlag i forurensningsloven, forurensningsforskriften og avfallsforskriften for dette. Vi vil ta opp dette i med myndighetene i byggeplanperioden.</p> <p>Når det gjelder saken med E16 Bjørum–Skaret så har Statens vegvesen klagd på Miljødirektoratets avslag til å benytte et lovlig regulert deponiområde. Forslagstiller er ikke kjent med hvor denne saken står i dag, men etter det vi erfarer er den ikke avgjort.</p> <p>Forslagsstiller vil uansett forholde seg til gjeldende lover og regler i forbindelse med håndtering av overskuddsmasser fra tunneldriving. I dette inngår også utslippstillatelser iht. forurensningslovgivningen knyttet til tunneldrivevann og avrenning fra varig lagring av masser.</p>

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	10 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

9	<p>Forslagsstiller har utredet ulike alternativer og anbefaler lokale deponier etter vektlegging av blant annet klimagassutslipp ved massetransport og trafikkbelastning. Det vises til Miljødirektoratets avslag på søknad fra Statens vegvesen om plassering av sprengstein i Nordlandsdalen, Hole kommune. Miljødirektoratet vurderte at dette ikke hadde noen funksjon eller nytte i seg selv utover en økonomisk gevinst for tiltakshaver. Direktoratet hadde også vanskelig for å se at utfordringer eller kostnader ved massetransport var spesielt store sett mot sammenlignbare prosjekter. Slik Fylkesmannen ser saken, er ønsket om lokale deponier ved Vefsrud sammenlignbar. Fylkesmannens klare anbefaling er derfor at overskuddsmassene fraktes vekk fra området, og at inngrepene i lia ned mot Holsfjorden begrenses i størst mulig grad. Det skal tungtveiende grunner til for å tillate deponier på Vefsrud. Det foreslåtte nordre deponiet er spesielt uheldig grunnet strandsonen. Etter plan- og bygningslovens § 1-8 skal det innenfor 100-metersbeltet langs vassdrag tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenne interesser.</p> <p>Da det grunnet E16/Ringeriksbanen er planlagt flere deponier samt utfyllinger på Sundvollen og Vikersund er et stort press på natur-, friluftsliv- og vannområder i Tyrifjorden, er det spesielt viktig å begrense nye deponier.</p>	<p>Forslagsstiller har vurdert ulike alternativer for håndtering av overskuddsmasser fra tunneldriving og gitt en anbefaling om permanent plassering av disse lokalt på Vefsrud med bakgrunn i blant annet CO₂-regnskap og det ikke finnes arealer i rimelig nærhet uten tilsvarende miljøkonflikter. Forslagsstiller vil i videre planleggingsarbeid forfølge flere aktuelle muligheter for gjenbruk av masser fra tunnelboremaskin hvis det viser seg å være marked for det.</p>
10	<p>Grunnet samfunnsinteressene knyttet til ny vannforsyning til Oslo har ikke Fylkesmannen innsigelse til de foreslåtte deponiene, men de frarådes sterkt av hensyn til de nasjonale interessene i Holsfjorden og omkringliggende landskapet.</p>	<p>Uttalelsen tas til orientering.</p>

LB04	Mattilsynet	
1	Mattilsynet skriver i sin uttalelse at det i reguleringsarbeidet er viktig å kartlegge drikkevannskilder for å sikre disse under utbygging. Mattilsynet må forutsette at kommunen har oversikt over egne drikkevannskilder, nedbørfelt og drikkevannsledninger. I tillegg må enkeltvannforsyninger og nedbørfelt kartlegges.	Uttalelsen tas til orientering og til følge.
2	Ved behov for å flytte jord skal Mattilsynet kontaktes. Det vises til fylkeskommunens veileder til matjordplan fra 2016. Det er viktig at det ved flytting av jord blir gitt bestemmelser om dette i reguleringsplaner.	Tiltaket medfører ikke beslag av matjord.
3	Tiltak/inngrep langs vassdrag kan spre fiskesykdommer, hvor gyrodactylus (laks) og krepspest er spesielt aktuelle. Bruk av maskiner, redskap og andre innsatsfaktorer som er benyttet i smittede vassdrag er forbudt uten vask og desinfeksjon.	§ 2-1-1, bokstav c stiller krav til miljøoppfølgingsplan, hvor tiltak for å begrense spredning av fremmede organismer vil bli omtalt. Dette anses kun relevant for utstyr som benyttes i eller under vann. En foreløpig, overordnet miljøoppfølgingsplan følger planforslaget og vil bli detaljert i videre planleggingsarbeid.
4	Kommunen plikter etter drikkevannsforskriftens § 26 å ta initiativ til interkommunalt planarbeid der vannforsyningssystemet ligger i flere kommuner. I regionalt plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035 omtales drikkevann som naturressurs og presiserer at det skal etableres samarbeid for å sikre drikkevannskilder mot forurensning.	Forslagsstiller har gjennom arbeidet med planforslaget etablert samarbeid med de kommunene som råvannskilden og overføringstunnelen ligger i. Videre har alle de tre kommunene egne vannforsyninger basert på Holsfjorden som kilde og spesielt ABV og VAV har koordinert sine uttalelser til ulike planer som er relevante for vannkvaliteten i Holsfjorden.
5	Planforslaget konkluderer med at det ikke eksisterer noen fare for spredning av smitte fra Holsfjorden til vassdrag i og rundt indre Oslofjord ved utslipp av vann til Lysakerelva eller direkte til Oslofjorden. Det er ikke grunnlag for å konkludere på en slik måte på nåværende tidspunkt. Det er flere	For å sikre at arter eller smittestoffer ikke overføres fra Holsfjorden til vassdrag rundt Indre Oslofjord har VAV en strategi i tre trinn: <ul style="list-style-type: none"> ○ Overvåkning av hvilke arter som finnes.

	<p>fiskepatogener som kan leve/overleve godt i ferskvann og brakkvann i indre Oslofjord. Mattilsynet har engasjert Veterinærinstituttet som kunnskapsstøtte, og det ble avholdt et møte med forslagsstiller 14. mars 2019. Det ble ikke konkludert, men Veterinærinstituttet har muntlig meddelt forslagsstiller at det ikke er mulig å være sikker på at vann som ikke har gjennomgått fullverdig rensing ikke inneholder aktive smittestoff. Slikt vann må derfor desinfiseres før utslipp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kvalitativ og kvantitativ kontroll av ulike strømmen fra anlegget som kan tilføres Indre Oslofjord. ○ Installasjon av utstyr for desinfeksjon med klor. <p>Når det skal søkes om utslippstillatelse for vann basert på råvann fra Holsfjorden til Indre Oslofjord vil VAV kontakte Mattilsynet for å avklare om det på det tidspunktet, ut fra den kunnskapen en da har, vil være nødvendig å klore vannet og i så fall hvilke doser som er nødvendig.</p>
6	<p>Mattilsynet presiserer at vurderingen av hensynssoner med bestemmelser som del av plangodkjenningen av vannforsyningen ikke er en del av denne detaljreguleringen. Dette vil behandles som en separat sak.</p>	<p>Forslagsstiller har søkt om plan-godkjenning etter drikkevannsforskriften og prosess pågår. Etter framdriftsplanen skal den være avsluttet i løpet av april 2019.</p>
7	<p>Planbeskrivelsens kapittel 2.3 bør suppleres med regional plan for areal og transport 2018-2035 og spesielt punkt 4.4.2 om drikkevann.</p>	<p>Kapittel 2.3 i planbeskrivelse med konsekvensutredning er supplert med regional plan for areal og transport 2018-2035.</p>
8	<p>Det forutsettes at nødvendige tiltak for å få kontroll på smittefare mellom vassdrag blir satt inn. Det vises til faglige råd fra Mattilsynet og Veterinærinstituttet.</p>	<p>Se kommentar under punkt 5 ovenfor.</p>
LB05	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	
1	<p>NVE skriver i sin uttalelse at det i plankartet er lagt inn hensynssone for skredfare (H310) for områder som potensielt kan være utsatt for steinsprang, jord- og flomskredfare. NVE mener at områder for potensielt snøskredfare også må inngå som hensynssone dersom det ikke kan vises til en faglig vurdering.</p>	<p>Uttalelsen tas til følge. Hensynssone for ras/skred er utvidet til også å omfatte kartlagte områder for potensielle snøskred.</p>

2	<p>Det fremgår at det er gjort vurdering av flere alternativer for deponering av overskuddsmasser, inkludert samordning/utnyttelse av deponiområder for E16/Ringeriksbanen. Blant annet grunnet usikker tilgang er det avsatt egne deponiområder. NVE anbefaler at man fram mot byggestart jobber videre med hensyn på samordning for potensielt å unngå de inngrepene som de lokale deponiene medfører.</p>	<p>Forslagsstiller har vurdert ulike alternativer for håndtering av overskuddsmasser fra tunneldriving og gitt en anbefaling om permanent plassering av disse lokalt på Vefsrud med bakgrunn i blant annet CO₂-regnskap. Forslagsstiller vil i videre planleggingsarbeid følge flere aktuelle muligheter for håndtering av overskuddsmasser parallelt, inkludert mulig samordning med E16/Ringeriksbanen.</p>
3	<p>I planbestemmelser § 2-1-1 og § 2-1-3 om utforming av tiltak bør utforming av bekkeløp nevnes eksplisitt for å hensynta vassdragmiljø og fare for erosjon.</p>	<p>§ 2-1-1 og § 2-1-3 er utvidet med spesifisering av forholdet til vassdrag.</p>
4	<p>Det vises til vannressurslovens kapittel 2 om alminnelige regler om vassdrag, spesielt aktsomhetsplikten i § 5. Dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressurslovens § 8.</p> <p>I planbestemmelsene er det ikke spesifisert krav til begrensning i innlekkasje av grunnvann til tunnelen. Planbeskrivelsens kapittel 5.7 viser til denne risikoen uten at det er sikret i planbestemmelsene. Dette er derimot sikret i § 1.4.3 i planbestemmelsene for Oslo kommune, og tilsvarende bør legges inn i planbestemmelsene for Lier kommune.</p>	<p>§ 2-1-1, bokstav c er utvidet med krav til maksimal innlekkasje av grunnvann til tunnel. En foreløpig, overordnet miljøoppfølgingsplan følger planforslaget og vil bli detaljert i videre planleggingsarbeid.</p>
5	<p>NVE minner om aktsomhetsplikten i vannressurslovens § 43a og krav til konsesjon i § 45. Det foreligger per i dag ikke tilstrekkelig informasjon om tiltakets gjennomføring og virkninger til å vurdere konsesjonsplikt, ei heller samordning etter § 20.</p>	<p>Forslagsstiller tar påminnelsen til orientering.</p>

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	14 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

LB06	Statens vegvesen, Region sør	
1	Statens vegvesen, region sør skriver i sin uttalelse at det fortsettes at etablering av ny vannforsyning ikke er til hinder for normal drift og vedlikehold av fv. 285.	Uttalelsen tas til orientering. Tiltaket vil ikke være til hinder for normal drift og vedlikehold av fv. 285.

3.3 Interesseorganisasjoner

Det er ikke mottatt bemerkninger fra interesseorganisasjoner.

3.4 Privatpersoner og private foretak

D	SAMMENDRAG	FORSLAGSSTILLERS KOMMENTARER
LD01	Franzefoss Pukk AS	
1	<p>Franzefoss Pukk AS skriver i sin uttalelse at de er en av landets lende bergverksbedrifter. Kvalitet på overskuddsmasser fra tunneldriving og drivemetode vil ha stor betydning for anvendelse av disse. I forslagsstillers rapport om massehåndtering er Franzefoss AS' anlegg på Lierskogen nevnt som et aktuelt sted for mottak av overskuddsmasser. Lyngås grustak i Lier bør også nevnes her. Franzefoss ønsker dialog med forslagsstiller og Lier kommune rundt massehåndtering. Steinmasser kan mottas Franzefoss' produksjonsanlegg på Lyngås, Steinskogen, Bondkall eller Vinterbro for mellomlagring, knusing for gjenbruk og salg i markedet. Kart er vedlagt.</p>	<p>Uttalelsen tas til orientering. Forslagsstiller har vurdert ulike alternativer for håndtering av overskuddsmasser fra tunneldriving og gitt en anbefaling om permanent plassering av disse lokalt på Vefsrud med bakgrunn i blant annet CO₂-regnskap. Forslagsstiller vil i videre planleggingsarbeid forfølge flere aktuelle muligheter for håndtering av overskuddsmasser parallelt.</p>
2	<p>Franzefoss har lang erfaring og kompetanse med mottak og håndtering av overskuddsmasser fra vei-, jernbane-, bygge- og anleggsprosjekter, og alle nevnte anlegg har nødvendige tillatelser. Et eksempel er mottak av ca. 3 millioner m³ fra Nordby- og Nøstvedttunnelen på E6 ved Vinterbro. Franzefoss tok i 2016 i bruk et nytt vanskeanlegg på Vinterbro</p>	<p>Uttalelsen tas til orientering.</p>

	for å kunne vaske ut finstoff og nyttiggjøre seg av masser med fraksjon 0 til 4 mm. Etablering av flere slike anlegg er aktuelt.	
3	Det er planlagt tverrslag for tunnel med rigg- og anleggsområde inn på Franzefoss' anlegg på Steinskogen med massehåndtering i anlegget. Anleggstrafikk og massetransport fra dette tverrslaget vil da ikke belaste offentlig veinett.	Forholdet berører ikke Lier kommune.
LD02	Glitre Energi Nett AS	
1	Glitre Energi Nett AS skriver i sin uttalelse at de etter energiloven har områdekonsesjon i Lier kommune og dermed ansvar for høyspent- og lavspent fordelingsnett. Det må i planområdet tas høyde for elektriske anlegg som det er nødvendig for Glitre å etablere og drifte.	Uttalelsen tas til orientering.
2	For strømforsyning av vanninntaket må det etableres et nytt høyspent kabelnett fra Ringeriksveien 699 (Toverud) og ca. 5 km fram til Vefsrud. Dersom tunnelboremaskiner skal driftes elektrisk, vil det bli nødvendig å legge kabler fra Ringeriksveien 295 til Sylling langs Ringeriksveien.	Dialog mellom forslagsstiller og netteier om strømforsyning pågår. Gjennomføring av tiltak vil skje i medhold av energiloven og etter avtale med netteier.
LD03	Åsland Pukkverk AS	
	<p>Åsland Pukkverk AS skriver i sin uttalelse at det på Vefsrud vil være store områder med urørt natur som tas i bruk til deponi. Før vegetasjonen gror til vil tiltaket være synlig fra store deler av Holsfjorden og konsekvensen være meget stor.</p> <p>Åsland Pukkverk AS mener Toverud er best egnet for mottak av overskuddsmasser fra Vefsrud. Det aktuelle området på Toverud er tidligere benyttet til uttak av ura, og oppfylling av dette området vil ikke medføre inngrep i urørt natur. Reparasjon av terrenget på Toverud med</p>	Uttalelsen tas til orientering. Forslagsstiller har vurdert ulike alternativer for håndtering av overskuddsmasser fra tunneldriving og gitt en anbefaling om permanent plassering av disse lokalt på Vefsrud med bakgrunn i blant annet CO ₂ -regnskap. Forslagsstiller vil i videre planleggingsarbeid forfølge flere aktuelle muligheter for håndtering av overskuddsmasser parallelt. Her vil også Toverud vurderes.

overskuddsmasser fra Vefsrud og planting vil gi positiv konsekvens for landskapet.

På Toverud kan overskuddsmasse også være med og legge grunnlag for næringsutvikling med fire til seks arbeidsplasser. På Toverud ligger det til rette for både mellomlagring/gjenbruk og deponering av stein og løsmasser. Dette vil gi best mulig utnyttelse av areal og ressurser. På Toverud ligger det også bedre til rette for å kontrollere avrenning fra steinmassene fra tunneldrivingen med større avstand til Holsfjorden og bedre egnet terreng.

På informasjonsmøtet på Sylling skole ble det opplyst at tunnel sannsynligvis vil drives med tunnelboremaskin. I delutredning anleggsfase oppgis det at masseoverskuddet som tas ut fra Vefsrud vil øke og deler av foreslått deponi må tas i bruk til riggområde. Videre økt trafikk og behov for å heve standard på Fjulsrudveien ytterligere.

Ved massetransport fra Vefsrud kan det bli opptil 15 000 lastebillass med overskuddsmasser og 15 000 uten last på Fjulsrudveien. Fylkesveien mellom Vefsrud og Toverud har tilstrekkelig kapasitet og standard for denne transporten. På Toverud vil det om nødvendig anlegges venstresvingefelt nordfra.

Etterdrift av deponier på Vefsrud kan unngås ved å benytte Toverud. Her kan overskuddsmasser bidra til å sikre drift med et langsiktig perspektiv på massehåndtering, gjenbruk og optimal ressursutnyttelse. Toverud kan også betjene flere større prosjekt. Valg av Toverud er en mer helhetlig og langsiktig løsning.

 Oslo kommune Vann- og avløpsetaten	Ny vannforsyning Oslo. Sammendrag av og kommentarer til uttalelser til offentlig ettersyn, Lier kommune	Side:	17 av 17
		Dato:	20.05.2019
		Dok. nr.	50-X-RAP-547

4 Endringer i planforslag etter offentlig ettersyn

Følgende endringer er gjort i planforslaget som følge av uttalelser til offentlig ettersyn:

Plankart

- Hensynssone for ras/skred er utvidet til også å omfatte kartlagte områder for potensielle snøskred.
- Bestemmelsesområde #7 er etablert for å sikre automatisk fredet kulturminne (ID 246709).

Planbestemmelser

- § 4-5, bokstav d er etablert for å sikre automatisk fredet kulturminne (ID 246709).
- § 2-1-1 er utvidet med spesifisering av forholdet til vassdrag.
- § 2-1-3 er utvidet med spesifisering av forholdet til vassdrag.
- § 2-1-1, bokstav c er utvidet med krav til maksimal innlekkasje av grunnvann til tunnel.
- § 2-1-1, bokstav c er utvidet med krav til overvåkning av vannkvalitet.

Planbeskrivelse med konsekvensutredning

- Kapittel 2.3 er supplert med Regional plan for areal og transport 2018-2035
- Kapittel 9 er oppdatert med hensyn på endringer i plankart og planbestemmelser.